

**KONFERENCIA AZ EURÓPAI UNIÓHOZ
TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁSRÓL
– MONTENEGRÓ –**

**Brüsszel, 2026. október 12.
(OR. en)**

AD 86/26

LIMITE

CONF-ME 37

CSATLAKOZÁSI DOKUMENTUM

Tárgy: AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA
– 17. fejezet: Gazdaság- és monetáris politika

AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA

17. tárgyalási fejezet: Gazdaság- és monetáris politika

Az Európai Unió ezen álláspontja a Montenegróval tartandó csatlakozási konferenciára kidolgozott általános álláspontján (AD 23/12 CONF-ME 2) alapul, és megfelel az abban jóváhagyott tárgyalási alapelveknek, különösen az alábbiaknak:

- a felek bármelyike által a tárgyalások valamely fejezetére vonatkozóan kifejtett nézetek nem befolyásolhatják az egyéb fejezetekkel kapcsolatban kialakítandó álláspontot,
- a tárgyalások folyamán a sorban megvizsgálandó fejezetekre vonatkozóan elért – akár részleges – megállapodások mindaddig nem tekinthetők véglegesnek, amíg átfogó megállapodás nem születik;
- a tárgyalási keret 24., 28., 41. és 44. pontjában meghatározott követelmények.

Az EU arra ösztönzi Montenegrt, hogy folytassa jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összehangolását – megjegyezve, hogy a csatlakozás előtt további uniós vívmányok is hatályba léphetnek –, biztosítsa azok tényleges végrehajtását és érvényesítését, és már a csatlakozást megelőzően dolgozzon ki az EU-éihez a lehető legközelebb álló szakpolitikákat és eszközöket.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegro az AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 tárgyalási álláspontjában és az AD 64/26 CONF-ME 28 kiegészítésben elfogadja a 17. fejezet alá tartozó uniós vívmányokat a 2026. augusztus 28-án hatályos formájukban, valamint azt, hogy Montenegro kijelenti, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjára készen fog állni azok végrehajtására.

Monetáris politika

Az EU elismeri, hogy Montenegró jelentős eredményeket ért el jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összehangolását illetően a tekintetben, hogy biztosítsa a Központi Bank működési, intézményi, személyi és pénzügyi függetlenségét.

Az EU nyugtázza, hogy a Montenegrói Központi Bankról (CBM) szóló törvény (a továbbiakban: a jegybanktörvény) biztosítja és érvényre juttatja a központi bank függetlenségének mind a négy elvét (működési, intézményi, személyi és pénzügyi függetlenség), az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (EUMSZ), valamint a Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) és az Európai Központi Bank (EKB) alapokmányával összhangban. A törvény kifejezetten előírja, hogy a CBM elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. A CBM-nek – ezen alapvető feladat sérelme nélkül – az uniós gazdaságpolitikát is támogatnia kell.

Az EU nyugtázza, hogy a CBM a célkitűzéseinek megvalósítása során függetlenül jár el, és a törvény tiltja a CBM döntéshozatali folyamataira és szerveire irányuló külső – többek között kormányzati szervek vagy más szervezetek általi – befolyásgyakorlást. Ez az elv kiterjed a CBM határozataira, amelyeknek külső hatóságok általi jóváhagyására, megsemmisítésére, érvénytelenítésére vagy más módon történő módosítására nem kerülhet sor, kivéve bírósági felülvizsgálat keretében.

Az EU megállapítja, hogy a jegybanktörvény hatéves hivatali időt határoz meg a jegybankelnök, az alelnökök és a Központi Bank Tanácsának többi tagja számára, és erős biztosítékokat nyújt az önkényes felmentésükkel szemben, mivel a felmentés feltételei teljes mértékben összhangban vannak a KBER/EKB alapokmányával. Az EU emellett nyugtázza azt, hogy a törvény az összeférhetetlenség megelőzése érdekében jogosultsági kritériumokat, összeférhetetlenségi szabályokat és a megbízatás lejártát követő időszakra vonatkozó foglalkoztatási korlátozásokat is meghatároz.

A pénzügyi függetlenséget illetően az EU nyugtázza, hogy a jegybanktörvény összhangban van a KBER és az EKB alapokmányával. Az EU nyugtázza továbbá, hogy a jegybanktörvény értelmében a CBM független módon termeli saját bevételét, valamint független módon végzi a következőket: elfogadja a pénzügyi tervét és az éves kimutatásait, megállapítja számviteli eredményét, és meghatározza a nyereségfelosztást. A CBM ellenőrzési mechanizmusokkal rendelkezik, többek között független külső ellenőr kinevezése révén. Az EU számít arra, hogy ezek a biztosítékok hozzájárulnak a CBM pénzügyi fenntarthatóságához és működési függetlenségéhez, valamint megvédik a CBM-et a politikai befolyásgyakorlással szemben. A CBM pénzügyi autonómiájának megőrzése érdekében fontos, hogy a montenegrói kormány gondoskodjon a – fontos bevételi forrást jelentő és a CBM pénzügyi függetlenségéhez és működési autonómiájához hozzájáruló – szolgáltatási díjakról a CBM-mel kötött megállapodás érvényre juttatásáról.

Az EU üdvözli a montenegrói alkotmány 143. cikkének 2026. augusztus 24-én elfogadott módosítását, amely tovább erősíti a központi bank működési függetlenségét.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró jogi kerete tiltja a közszektor monetáris finanszírozását, és összhangban van az EUMSZ 123. cikkével és a KBER/EKB alapokmányával.

Az EU nyugtázza továbbá, hogy a – többek között a hitelintézetekre, a nyugdíjalapokra, a betétbiztosításra és a biztosításokra vonatkozó – ágazati jogszabályok számos jogi módosítása a hatóságok pénzügyi intézményekhez való kiváltságos hozzáféréseinek az EUMSZ 124. cikkében előírt tilalmáról rendelkezik. Az EU nyugtázza, hogy ezek a módosítások – amelyek a csatlakozástól kezdődően alkalmazandók lesznek – biztosítani fogják az e területre vonatkozó uniós vívmányoknak való teljes körű megfelelést.

Az EU hangsúlyozza, hogy rendkívül fontos, hogy Montenegró megóvja a CBM függetlenségét, és megvédje azt az indokolatlan politikai befolyásgyakorlással szemben, különösen azáltal, hogy teljes mértékben betartja és végrehajtja a Montenegrói Központi Bankról szóló törvényt és a többi releváns jogszabályt.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró jelentős előrelépést tett központi bankjának a KBER-be való integrálása terén, hogy kidolgozott egy integrációs ütemtervet, és hogy tovább erősíti a KBER-rel kapcsolatos feladatoknak a csatlakozás időpontjától történő ellátásához szükséges adminisztratív, technikai és operatív képességeket.

Az EUMSZ szerinti, az euro bevezetésére vonatkozó keret Montenegró tekintetében történő alkalmazása

Az EU ismételten hangsúlyozta, hogy az eurónak a montenegrói gazdaságban történt egyoldalú bevezetése ellentétes az EUMSZ szerinti, alapul szolgáló indokolással, amely egyértelmű intézményi utat határoz meg az euro bevezetésére vonatkozóan. Az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdésében és a konvergenciakritériumokról szóló (13.) jegyzőkönyvben foglaltak szerint az euro bevezetéséhez az uniós tagállamoknak a fenntartható konvergencia magas fokát kell elérniük, amely négy nominális konvergenciakritérium teljesítésével mérhető (árstabilitás, költségvetési fenntarthatóság, árfolyam és hosszú távú kamatszint), figyelembe véve a gazdasági integráció és a konvergencia szempontjából releváns egyéb tényezőket is.

Az EU emlékeztet a Montenegróval tartandó csatlakozási konferenciára kidolgozott általános álláspontjára (AD 23/12 CONF-ME 2), amelyben leszögezte, hogy az euro Montenegró általi használata – amelyről a montenegrói hatóságok kivételes körülmények között határoztak – teljességgel különbözik az euroövezeti tagságtól, ezért e kérdéssel a tárgyalások során foglalkozni kell. Az EU az említett álláspontban azt is leszögezte, hogy Montenegró a csatlakozásától kezdve eltéréssel rendelkező tagállamként vesz majd részt a gazdasági és monetáris unióban, és az euroövezethez a Tanács ilyen irányú, a szükséges feltételek Montenegró általi teljesítésének értékelésén alapuló határozatát követően csatlakozik.

Az EU emlékeztet továbbá a 17. fejezetre vonatkozó közös álláspontjára (AD 4/18 CONF-ME 2), amelyben rögzítette, hogy az EU e fejezet ideiglenes lezárása előtt meg fogja határozni, hogy miként kell alkalmazni az euro bevezetésére vonatkozó uniós keretet. Ennek eredményeként az EU olyan megoldást dolgozott ki és terjesztett Montenegró elé, amely figyelembe veszi Montenegró kivételes helyzetét, és biztosítja, hogy a Montenegró esetében alkalmazott konvergenciaértékelés gazdasági szempontból egyenértékű legyen a többi tagállam tekintetében alkalmazott konvergenciaértékeléssel, és megfelelően lehetővé tegye annak értékelését, hogy Montenegró az EUMSZ 140. cikkében előírtakkal összhangban megfelel-e a magas fokú fenntartható konvergencia követelményének.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró hivatalosan elfogadta az euro bevezetésére vonatkozó kiigazított konvergenciaértékelési keretre vonatkozóan javasolt megoldást, és teljesítette az AD 4/18 CONF-ME 2 uniós közös álláspontban meghatározott ötödik tárgyalási kritériumot.

A Montenegróra vonatkozó kiigazított konvergenciaértékelési keret a csatlakozási szerződés részévé válik.

Gazdaságpolitika

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró jelentős eredményeket ért el az uniós tagállamok gazdaságpolitikájának az EUMSZ értelmében történő összehangolására való felkészülés terén. Az EU üdvözlí, hogy Montenegró teljesítette a nemzeti és regionális számlák 2010. évi európai rendszerének (ESA 2010) követelményeivel való statisztikai összehangolás tekintetében meghatározott kritikus mérföldkövet, különös tekintettel a kormányzati pénzügyi statisztika (GFS) és a túlzotthiány-eljárás (EDP) adatainak, táblázatainak és módszertani leírásainak benyújtására, ami kulcsfontosságú a nemzeti költségvetéseknek az EUMSZ 126. cikke szerinti figyelemmel kísérése szempontjából. Az EU felkéri Montenegrót, hogy folytassa jogszabályainak a nemzeti költségvetési keretekre vonatkozó statisztikai és átláthatósági követelményekkel való összehangolását, továbbá nyugtázza Montenegrónak a csatlakozási tárgyalások 18. fejezete (Statisztika) keretében e tekintetben tett kötelezettségvállalásait.

Az EU megállapítja, hogy Montenegró a költségvetésről és a költségvetési felelősségről szóló törvény augusztus 24-i elfogadásával nagy részben összehangolta jogszabályait a 2011/85/EU irányelvvel. A törvény kiterjed a költségvetési keretekre vonatkozó uniós szabályokban előírt fő elemekre, többek között a költségvetési szabályokra, a középtávú költségvetési keretre, a szigorúbb költségvetési tervezésre és költségvetés-végrehajtásra, a teljesítményalapú költségvetés-tervezésre, az államadósság kezelésére, a költségvetési kockázatok nyomon követésére, valamint a független Költségvetési Tanács létrehozására.

Az EU üdvözlí, hogy 2026. július 31-én kinevezték a Költségvetési Tanács valamennyi tagját, ugyanakkor felhívja Montenegrót, hogy gyorsítsa fel a Költségvetési Tanács működőképessé tételét, mivel annak már jóval a csatlakozás időpontja előtt meg kell kezdenie a kormány költségvetési terveire vonatkozó független, szakértői vélemények kidolgozását.

Az EU nyugtázza továbbá, hogy Montenegró továbbra is részt vesz az EU és a regionális partnerek közötti éves gazdasági és pénzügyi párbeszédben (gazdasági reformprogram), és rendszeresen kötelezettséget vállal az éves szakpolitikai iránymutatás végrehajtására. A gazdasági reformprogram a makrogazdasági és költségvetési tervezés központi mechanizmusaként szolgál, biztosítva az európai szemeszter folyamatához való igazodást.

Az EU hangsúlyozza, hogy Montenegró piacgazdaságként való működési képességének fenntartásához és megerősítéséhez, valamint ahhoz, hogy meg lehessen őrizni Montenegrónak az Unión belüli versenyképességét a csatlakozást követően, további erőfeszítésekre és a strukturális reformok folyamatos végrehajtására van szükség – különös tekintettel azokra, amelyek kiemelt feladatként szerepelnek az EU bővítési politikájáról szóló éves közleményt kísérő országjelentésben, a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv szerinti reformprogramban, valamint az EU és a regionális partnerek közötti éves gazdasági és pénzügyi párbeszédben.

* * *

A fentiekre tekintettel az EU megállapítja, hogy jelenleg ez a fejezet nem igényel további tárgyalásokat.

A tárgyalások során továbbra is folytatódik a jogszabályoknak az uniós vívmányokkal való összehangolásában és azok végrehajtásában elért előrehaladás nyomon követése. Az EU hangsúlyozza, hogy külön figyelmet szentel majd a fent említett minden konkrét kérdés nyomon követésének azzal a céllal, hogy meggyőződjön egyrészt Montenegró közigazgatási kapacitásáról, másrészt arról, hogy az ország rendelkezik az e fejezet alá tartozó uniós vívmányok végrehajtásához és érvényre juttatásához – így többek között a piacgazdaságként való működés megerősítéséhez is – szükséges kapacitással, harmadrészt pedig a jogszabályi összehangolás befejezéséről. Különös figyelmet kell fordítani az e fejezet és az egyéb tárgyalási fejezetek közötti kapcsolatokra. Montenegró jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összhangja és az ország végrehajtási kapacitása az összes területen csak a tárgyalások későbbi szakaszában értékelhető véglegesen. Az EU felkéri Montenegrt, hogy – az e fejezetről szóló tárgyalásokra az EU részéről esetlegesen kért, Montenegró által a konferenciára biztosítandó tájékoztatás mellett – rendszeresen adjon részletes írásbeli tájékoztatást a Stabilizációs és Társulási Tanácsnak az uniós vívmányok végrehajtása és a közigazgatási kapacitásának megerősítése terén elért eredményekről.

A fentiekre figyelemmel az EU szükség esetén megfelelő időpontban visszatér ehhez a fejezethez.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró az AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 tárgyalási álláspontjában és az AD 64/26 CONF-ME 28 kiegészítésben elfogadja a 17. fejezet alá tartozó uniós vívmányokat a 2026. augusztus 28-án hatályos formájukban.

Az EU tudomásul veszi továbbá, hogy Montenegró kijelentette: folytatni fogja az uniós vívmányokkal való összehangolás folyamatát, és az Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjára készen fog állni azok végrehajtására.

Emellett az Unió emlékeztet arra, hogy 2026. augusztus 28. és a tárgyalások lezárásának időpontja között az uniós vívmányok bővíthetnek.

TERVEZET – AZ UNIÓS KÖZÖS ÁLLÁSPONTBÓL ADÓDÓ JOGSZABÁLYMÓDOSÍTÁSOK

[XX]. RÉSZ

ALAPELVEK

[X]. cikk

Montenegró a csatlakozás időpontjától kezdődően az EUMSZ 139. cikke értelmében vett eltéréssel rendelkező tagállamként részt vesz a gazdasági és monetáris unióban.

- Az (1) bekezdés sérelme nélkül, Montenegró az Unióhoz való csatlakozásakor kivételes jellegű felhatalmazást kap arra, hogy nemzeti joga alapján továbbra is az eurót használja egyedüli törvényes fizetőeszközként.
- Az EUMSZ 140. cikkének (2) bekezdésével összhangban az eltérés megszüntetéséig az euro az uniós jog alapján nem minősül törvényes fizetőeszköznek Montenegróban.
- Az eltérés megszüntetéséig az euro Montenegró általi használata nem ruházza fel Montenegrót az azon tagállamok jogállásából eredő jogokkal és kötelezettségekkel, amelyek pénzneme az euro.
- Tekintettel Montenegró rendkívüli körülményeire, az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése első albekezdésének harmadik és negyedik franciabekezdésében meghatározott és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyv 3. és 4. cikkében részletesebben meghatározott követelményeket a(z) ([xx.]) jegyzőkönyvben foglaltak szerint ki kell igazítani.

([xx.])[, a csatlakozási szerződéshez csatolandó] jegyzőkönyv a Montenegróra vonatkozó konvergenciaértékelési kereten végrehajtandó egyes kiigazításokról

Preambulumbekezdések:

Az euro Montenegro általi használatát kivételes történelmi körülmények indokolják. Az 1990-es évek háborút követő hiperinflációt követően Montenegro az 1990-es években de facto elkezdte a német márkát használni. Montenegro 1999-ben kezdte meg a német márkának a jugoszláv dinárral párhuzamos törvényes fizetőeszközként való hivatalos használatát gazdaságának stabilizálása érdekében, és az 2000-re Montenegro egyedüli törvényes fizetőeszközzé vált. A német марка Montenegro általi használatáról nem jött létre megállapodás a Németországi Szövetségi Köztársasággal. 2002 márciusában, miután az euroövezetben forgalomba kerültek az eurobankjegyek és -érmék, Montenegro a német марка helyett az eurót vezette be egyedüli törvényes fizetőeszközeként. Az Európai Unióval hasonlóképpen nem áll fenn megállapodás az euro Montenegro általi használatáról.

- 2007 októberében a Tanács úgy nyilatkozott, hogy az euro egyoldalú bevezetése nem egyeztethető össze a Szerződésekkel, amelyek az euro bevezetését egy strukturált, többoldalú konvergenciafolyamat eredményének tekintik, továbbá hogy a Szerződések Montenegro pénzügyi rendszerével kapcsolatos vonzatai majd megfelelő időben kerülnek részletezésre – legkésőbb a lehetséges jövőbeli európai uniós csatlakozási tárgyalásokon.
- Az euro Montenegro általi használata nehézségeket teremt az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdésében előírt és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyvben¹ részletesebben meghatározott négy konvergenciakritérium közül kettőnek – nevezetesen az árfolyamra vonatkozó kritériumnak és kisebb mértékben a hosszú távú kamatszintre vonatkozó kritériumnak – az alkalmazása szempontjából. Emiatt e kritériumok kisebb mértékű tényleges gazdasági jelentőséggel bírnak a magas fokú fenntartható konvergenciára vonatkozó, az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelmény értékelése szempontjából.

¹ (13.) jegyzőkönyv a konvergenciakritériumokról (HL C 202., 2016.6.7., 281. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu/2016/pro_13/oj)

- Az euro montenegrói használatát figyelembe véve az árfolyamra és a hosszú távú kamatszintre vonatkozó kritérium nem alkalmazható a makrogazdasági és pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatok olyan teljes értékű piaci tesztjeként, ahogyan azt az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdése és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyv előíranyozza. Az értékelést kritikus mértékben megnehezíti különösen az a tény, hogy árfolyam hiányában nem lehet elvégezni a komoly árfolyamfeszültségek hiányára vonatkozó vizsgálatot. Ezért, tekintettel az árfolyamra vonatkozó kritérium érdemi elvégzésének lehetetlenségére, valamint a hosszú távú kamatszintre vonatkozó kritérium csökkentet hasznosságára, az árfolyamra vonatkozó kritérium helyett az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének utolsó albekezdésében említett, a gazdasági integráció és a konvergencia szempontjából releváns „egyéb tényezők” mélyreható vizsgálatát kell elvégezni, és annak ki kell egészítenie a kamatszintre vonatkozó kritériumot is annak érdekében, hogy lehetővé váljon a magas fokú fenntartható konvergencia követelményének megfelelő értékelése.
- Az egyéb releváns tényezők helyettesítő és kiegészítő elemként történő kiválasztását a funkcionális egyenértékűség elve vezérli, vagyis az a cél, hogy általuk ellensúlyozni lehessen azon releváns információk hiányát, amelyek révén a magas fokú fenntartható konvergencia elérését értékelni lehetne, és amelyek egyébként a komoly árfolyamfeszültségek és a magas hosszú távú kamatszint révén tükröződtek volna. Ennek azt is biztosítania kell, hogy a Montenegró esetében alkalmazott konvergenciaértékelés gazdasági szempontból egyenértékű legyen az eltéréssel rendelkező más tagállamok esetében alkalmazott konvergenciaértékeléssel.

- Annak vizsgálata segítségével, hogy: i. milyen a fizetési mérleg helyzete és alakulása (folyó fizetési mérleg, tőkemérleg és pénzügyi számlák), ideértve a külső pénzügyi (eszköz- és forrás-) pozíciót is; valamint hogy ii. milyen az ár- és a költség-versenyképesség helyzete és alakulása, megállapíthatónak kell lennie, hogy fennállnak-e olyan külső vagy belső sebezhetőségek, amelyek komoly árfolyamfeszültségekhez vezettek volna, ha Montenegró saját valutával rendelkezett volna. Ennek az értékelésnek Montenegró külső pozíciója fenntarthatóságának az értékelésére kell irányulnia. Meg kell vizsgálnia továbbá azokat az esetleges belső egyensúlyhiányokat is, amelyek külső egyensúlyhiányokhoz vezethetnek. Az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdésével és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyvvel összhangban Montenegrónak az árfolyam-mechanizmusban (a továbbiakban: ERM II) való részvétele alatt legalább két egymást követő évben fenntartható külső pozícióval kell rendelkeznie.
- Az előző preambulumbekkezdésben említett elemek elemzésének ugyanolyan relevánsnak kell lennie annak értékelése szempontjából, hogy sikerült-e magas fokú fenntartható konvergenciát elérni, mint a többi konvergenciakritérium elemzésének. Az elemzés pozitív értékeléshez vezethet, ha a többi kritérium is teljesül, és megállapítást nyer a magas fokú fenntartható konvergencia megléte, illetve negatív értékeléshez, ha a külső pozíció fenntarthatósága kockázatoknak van kitéve.
- Az értékelésnek figyelembe kell vennie Montenegró makrogazdasági fundamentumait, valamint azt, hogy a folyó fizetési mérleget stabil külső finanszírozási források támogatják-e a pénzügyi számlák tanúsága szerint. A külső pénzügyi (eszköz- és forrás-) pozíciók kiegészítő elemzésének képet kell adnia arról, hogy milyen mértékben van kitéve az ország a külföldi befektetők várakozásaiban bekövetkező esetleges változások kockázatainak, valamint ezzel összefüggésben a külső pozíció hirtelen korrekciójával kapcsolatos kockázatoknak. Ezen elemzés során figyelembe kell venni azt is, hogy hogyan oszlanak meg a külső források a közvetlen külföldi tőkebefektetések és az adósságok között. Habár az árakat és a költségeket az árstabilitási kritérium részeként kell vizsgálni, a külső versenyképességi mutatók elemzése segíthet annak megértésében, hogy az árak és a költségek halmozott változásai kockázatot jelentenek-e a külső teljesítményre nézve, ha azt például az exportpiaci részesedések javulásában mérik.

- Az elemzés keretében meg kell kísérelni azonosítani azokat a lehetséges belső egyensúlyhiányokat is, amelyek kezelésének elmaradása esetén végül külső kiigazításra lehet szükség. Ennek keretében értékelni kell különösen a háztartások vagy a vállalkozások eladósodottságának alakulását, figyelembe véve az adósságnak mind a dinamikáját, mind a szintjét. Mindkét dimenziót az ország makrogazdasági fundamentumai fényében kell értékelni. A lehetséges belső egyensúlyhiányok elemzését ki kell egészíteni a pénzügyi ágazat lehetséges sebezhetőségeinek vizsgálatával is, mivel ezek a sebezhetőségek jelentősen felerősíthetnek más makrogazdasági egyensúlyhiányokat. Emellett, bár a költségvetési egyensúlyhiányok jól dokumentáltak a külső egyensúlyhiány lehetséges forrását jelentik, értékelésüket a költségvetési kritériummal összefüggésben kell elvégezni, és ezért az „egyéb tényezők” elemzésében nem kell szerepeltetni.
- A fenntarthatósági értékelést annak két dimenziója – a külső és a belső – tekintetében egy sor különböző mutató vizsgálata révén kell elvégezni. Ugyanakkor figyelembe kell venni a két dimenzió közötti kölcsönhatásokat is azoknak a lehetséges sebezhetőségi forrásoknak az azonosítása érdekében, amelyek kölcsönösen erősíthetik a hatásaikat. Az elemzés során szorosan támaszkodni kell a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló azon eljárás keretében kidolgozott módszerekre és kvantitatív eszközökre, amelyet a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² és a túlzott makrogazdasági egyensúlytalanságoknak az euroövezeten belüli kiigazítására vonatkozó végrehajtási intézkedésekről szóló, 2011. november 16-i 1174/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³ hozott létre. Az elemzésnek figyelembe kell vennie mindenekelőtt a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás keretében esetleg elvégzett részletes felülvizsgálatok megállapításait. A korábbi konvergenciajelentésekkel összhangban az „egyéb tényezők” értékelése során figyelembe kell venni az intézményi minőséget is, tekintettel annak a makrogazdasági reziliencia alakításában és a gazdaság alkalmazkodóképességében betöltött szerepére.

² Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o. ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1174/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a túlzott makrogazdasági egyensúlytalanságoknak az euroövezeten belüli kiigazítására vonatkozó végrehajtási intézkedésekről (HL L 306., 2011.11.23., 8. o. ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj>).

- Az árstabilitásra és a költségvetési fenntarthatóságra vonatkozó konvergenciakritériumokat az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdésében és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyvben foglaltak szerint alkalmazni kell Montenegróra. A nemzeti jogszabályoknak az EUMSZ 130. és 131. cikkével, valamint a KBER és az EKB alapokmányával való összeegyeztethetőségére vonatkozó követelményt szintén alkalmazni kell Montenegróra, az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdésében foglaltak szerint.
- Emellett az ERM II-ben való részvételt szabályozó jelenlegi, az ERM II-ben részt vevő felek által 2018-ban Bulgáriára, 2019-ben pedig Horvátországra vonatkozóan meghatározott kerettel összhangban Montenegrónak és az ERM II-ben részt vevő feleknek meg kell állapodniuk azokról az előzetes szakpolitikai kötelezettségvállalásokról, amelyeket a tagállamnak az ERM II-höz való csatlakozás előtt teljesítenie kell az olyan szakpolitikai területeken, amelyek az ERM II-re való zökkenőmentes áttérés és részvétel szempontjából nagy jelentőséggel bírnak. Az előzetes kötelezettségvállalásoknak magukban kell foglalniuk legalább az egységes felügyeleti mechanizmussal való szoros együttműködést, egy megfelelő makroprudenciális keretet, valamint egy, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni fellépésre alkalmas keretet.
- A korábbi gyakorlattal összhangban Montenegrónak az ERM II-höz való csatlakozásakor további kötelezettségvállalásokat is kell tennie (a továbbiakban: belépés utáni kötelezettségvállalások) a fenntartható konvergencia magas fokának az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésében foglaltak szerinti elérése céljából.
- A belépés előtti és utáni kötelezettségvállalásokban – egyéb tényezők mellett – figyelembe kell venni a makrogazdasági sebezhetőségek kezelését célzó reformok szükségességét, valamint az euro Montenegró általi korábbi egyoldalú bevezetéséből eredő esetleges további kihívásokat is.
- Montenegrónak meg kell hoznia azokat az intézkedéseket is, amelyek a központi bankja monetáris politikai téren rendelkezésre álló működési és elemzési kapacitásai megerősítéséhez szükségesek, hogy az eltérés megszüntetését követően biztosítsa a montenegrói központi bank eurorendszerben való hatékony részvételét.

1. cikk

Hatály

Ez a jegyzőkönyv kiigazított konvergenciaértékelési keretet hoz létre az euro Montenegró általi, az EUMSZ 140. cikke szerinti bevezetése céljára, az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése első albekezdésének harmadik és negyedik franciabekezdésére vonatkozóan, a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyv 3. és 4. cikkében foglalt részletesebb rendelkezések szerint. Az említett cikkek azon elemeit, amelyekre vonatkozóan e jegyzőkönyv nem tartalmaz kiigazítást, ez a jegyzőkönyv nem érinti.

2. cikk

A konvergenciakritériumok alkalmazása

Az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése első albekezdésének harmadik franciabekezdésében megállapított és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyv 3. cikkében részletesebben meghatározott, az árfolyamra vonatkozó kritérium Montenegrra nem alkalmazandó érdemi gazdasági kritériumként; e kritérium helyébe a 4–6. cikk lép.

- Az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése első albekezdésének negyedik franciabekezdésében megállapított és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyv 4. cikkében részletesebben meghatározott, a hosszú távú kamatszintre vonatkozó kritérium változatlanul alkalmazandó Montenegrra; e kritériumot a 4–6. cikk kiegészíti.

3. cikk

Az ERM II-ben való részvétel

A 2. cikk (1) bekezdése ellenére Montenegró kérelmezi az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése első albekezdésének harmadik franciabekezdésében foglaltak szerinti részvételét az árfolyam-mechanizmusban (a továbbiakban: ERM II).

- Mielőtt sor kerülhetne a pozitív konvergenciaértékelés elfogadására, Montenegró az EUMSZ 140. cikke és a Szerződésekhez csatolt (13.) jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban legalább két egymást követő éven keresztül részt vesz az ERM II-ben.
- Montenegrónak az ERM II-ben való részvétele alatt legalább két egymást követő éven keresztül fenntartható külső pozícióval kell rendelkeznie.
- Az ERM II-ben való részvételt megelőzően Montenegró és az ERM II-ben részt vevő felek megállapodnak azokról az előzetes szakpolitikai kötelezettségvállalásokról, amelyeket Montenegrónak az ERM II-höz való csatlakozását megelőzően teljesítenie kell. Montenegró emellett az ERM II-höz való csatlakozásakor további kötelezettségeket is vállal (a továbbiakban: belépés utáni kötelezettségvállalások).

4. cikk

Egyéb releváns tényezők

A magas fokú fenntartható konvergencia Montenegró általi elérésének értékelése céljából az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének utolsó albekezdésében említett egyéb releváns tényezők vizsgálatának különös jelentőséget kell tulajdonítani.

5. cikk

A külső fenntarthatóság értékelése

A 4. cikkben említett vizsgálat különösen a következők értékelésére terjed ki:

- i. a fizetési mérleg (folyó fizetési mérleg, tőkemérleg és pénzügyi számlák) helyzete és alakulása, beleértve a külső pénzügyi (eszköz- és forrás-) pozíciót is; valamint
- ii. az ár- és költség-versenyképesség helyzete és alakulása.

1. A vizsgálat megállapítja, hogy fennáll-e olyan esetleges külső vagy belső egyensúlyhiány, amely komoly árfolyamfeszültségekhez vezethetett volna, ha Montenegró saját valutával rendelkezne, valamint hogy fenntartható-e a külső pozíciója.
2. A külső pozíció fenntarthatóságát fenyegető kockázatok fennállása alapján megállapítást nyerhet, hogy nem sikerült magas fokú fenntartható konvergenciát elérni.

6. cikk

Belső egyensúlyhiányok és a pénzügyi ágazat

Az 5. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében a potenciálisan külső egyensúlyhiányhoz vezető lehetséges belső egyensúlyhiányok értékelése a következőkre terjed ki:

- i. a háztartások és a vállalatok eladósodottságának alakulása;
- ii. a pénzügyi ágazat sebezhetőségei.

7. cikk

Központi banki kapacitások

Montenegró meghozza a szükséges intézkedéseket központi bankja monetáris politikai téren rendelkezésre álló működési és elemzési kapacitásainak a megerősítése érdekében.

Ezeknek az intézkedéseknek az eltérés megszüntetését követően biztosítaniuk kell Montenegró központi bankjának az eurorendszerben való hatékony részvételét.